

delati dandanes vsakdo izmed nas. Učitelj in učiteljica, ki si ne upa med ljudstvo ter deluje samo v šoli med štirimi stenami, ta ne pozna toka današnjega časa ter sodi med staro šaro!

Kaj lepo uspeva s svojim pevskim zborom tudi tovariš Mrcina v Vipavi. In takih tovarišev je še več med nami, ki jim gre zato vsa čast in smo ponosni nanje.

V kraju, kjer dosega šola svoj namen, se vzdržuje lahko tudi kakršnokoli izobraževalno društvo, n. pr. bralno društvo, čitalnica, kmetijska podružnica, gospodarsko društvo, sadjarsko društvo i. t. d., kakor že nanesejo krajevne razmere. Podpornik, ustanovitelj in duša takim društvom mora biti zopet učitelj, če se zaveda svojega poklica med ljudstvom, zakaj ne samo, kar velewa nam stan, kar more, to mož je storiti dolžan.

Torej le med ljudstvo ter vzdržujmo in snujmo napredne posojilnice in druge raznovrstne zadruge, napredna pevska, izobraževalna in gospodarska društva, javne knjižnice i. t. d., da privežemo ljudstvo naše in pripravimo boljše bodočnost našemu stanu in tem potem pa gotovo tudi našemu narodu. Uspeh bo plačilo delu.

Pri snovanju javnih knjižnic in pri prirejanju javnih predavanj polagamo učiteljstvu prav toplo na sree, da stopi pri takih prilikah v stik z „Akademijo“ in „Prosveto“, ki bosta gotovo dragevolje podpirali učiteljstvo pri tem velevažnem delu za naobrazbo našega ljudstva. Le na delo!

(Dalje.)

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!

Šolstvo v Trstu.

** V sledečih vrsticah hočem opozoriti slovensko učiteljstvo na pojav, ki označuje šolstvo v Trstu.

Na zasebni dvorazredni ljudski šoli s pravico javnosti srbske verske občine v Trstu je delovala od lanske (1905) jeseni v Črni Gori in v Peterburgu izšolana in v Dalmaciji izprašana učiteljica gospodična Z. B., ki si je v tržaških slovanskih krogih hitro pridobila mnogo simpatij, posebno zaradi svojega delovanja kot učiteljica ruščine v tukajšnjem ruskem kružoku.

Hipoma pa smo v začetku decembra 1906 zvedeli, da je učiteljica Z. B. nenadoma zapustila svojo službo ter se ji formalno odpovedala. Za vzrok temu svojemu koraku je navedla nek slučaj discipline v šoli. Trdila je, da je bilo njeno življenje v nevarnosti zaradi arogantnega vedenja nekega učenca, oziroma njegove matere. Mislili smo, da bo pač učiteljica nekoliko dni ostala doma, a potem jo bo šolska oblast — šola ima pravico javnosti — zopet prisilila, vrniti se v šolo, uglasivši ji pot tja s preiskavo in rešitvijo navedenega disciplinarnega slučaja.

A šolska oblast se ni genila, in izpraznjeno mesto še sedaj ni izpopolnjeno. To nas sicer ne vznemirja toliko, zakaj šola ima komaj 30 učencev, a čudno se nam zdi, da ne preiščejo takega slučaja. S tem trpi ugled šole in učiteljstva. Drzen nastop učenca in njegove matere prežene delavno učiteljico iz šole, in na koncu triumfira mali junak, ko ostane v šoli brez vsake graje, učiteljica pa niti toliko ni upoštevana, da bi oblastve stvar preiskovalo.

Poznamo vzrok takim odnošajem: v Trstu nimamo nobene šolske oblasti! Ni ne mestnega ne deželnega šolskega sveta za deželo Trst in okolico. Namestništvo, magistrat, oziroma municipij in namestniški svetovalec (nekako „okrajni glavar“) respektirajo silno drug drugega, a kadar je treba kaj ukreniti, takrat se skrivajo drug za drugega, kakor bi lovili slepe miši. In šolstvo in učiteljstvo plačata stroške!

Zdravimo si rane!

(Dopis s Štajerskega.)

V 3. šte. „Učit. Tov.“ sem čital koprneče želje nekega tovariša, ki si želi tako neizmerno jasnih, vedrih dni, si želi orjaškega stanovskega ponosa — napredka.

Besnica je, dragi sotrpini, da zaostajamo vsi, stari in mladi, da v svoji brezbriznosti ne opominjamo samih sebe — svojega stanu. Ali, bodi mi dovoljeno, kje pa ima ta brezbriznost svoj vir, odkod se seli v srca naših tovarišev?

Žalostno sicer, a pomagati ne morem — resnica je!

Ako je kdo preziran, ako ga preganjajo, se mu gotovo ne zljubi, ali mu sploh ne pride na um, da bi silil kam v kako delo, da bi se ogreval za kako stvar, ki je mogoče tudi njemu potrebna.

Da smo pa prezirani nekateri, tega ne bo menda nihče zanikaval; da nas nižje višji pritiskajo, šikanirajo, to je tudi istina in mi menda ni treba navajati dokazov in prizorov, ki so se mi nešteto krat ponavljali; najgrše pa je, da nas celo preganjajo in še nesramno preganjajo, tožujejo, da, celo okrog po javnih lokalih opravljajo. — Dragi tovariš, to ne rodi samo žalosti, to neti v duši tudi obup!

Nadučitelj ima kot mi vsi drugi zakonito odkazan delokrog, ima pa več dela, več skrbi, večjo odgovornost, zato pa tudi večjo moč. V njegovih rokah je usoda podrejenih, tembolj provizoričnih učiteljev. Kakšen je njegov značaj, kako goji kolegijsni čut, tako ravna potem spodrejenimi. Veliko jih precenjuje svojo moč, jo zlorablja, a ker je nadučitelj, ima prvo in odločilno besedo pri višjih oblastih — ti, nižji, pa trpi, ali si kriv ali ne!

Torej, dragi tovariš, povej mi, ali čutiš v sebi veselje za delo, se ogrevaš za stanovsko zavednost in za procvit stanu, če te tvoj nadučitelj grdo in neusmiljeno preganja, te toži, sikira — pušča pred vrati tvoje učilnice špijonirati?! Boš li voljan delati in izpodbujati še druge k delu, če se zaganja tvoj šef v tebe pri oblastvih s tako silo, da ti odtrga, kar sta pravica in trpljenje dolgih let — tebi namenila? Ako te izpodrine pri kompetenci za tvoje lastno mesto, kjer si mogoče že 2 do 3 leta služil in se ubijal kot provizoričen učitelj — ali če smatra tebe, ki si mogoče pravtoliko trpel in študiral kot on — za hlapca, ki mora svojemu tiranu brezpogojno upogniti tilnik, povej, kako ti je pri srečju!

Taka zloba pusti sled v tvoji duši, in če je ta duša še mlada, neizkušena, nežna, vrhutega pa mehkočutna, bo ta sled velika brazda, ki se ti ne zaceli vse življenje. Zoperno ti bo vse, postaneš brezbrizen, in kaj ti je do tega, če nazadujemo, če padamo v sramoto vsemu narodu. Nič ti ni, tega sploh ne opaziš, ker plava pred tabo vedno le tvoja bridka usoda in — negotova bodočnost.

Najhujše udarce pa dajejo šele tisti, ki so z izvrstnim uspehom prebili celih 8 gimn. razredov, se morda učili potem celo krščanske ljubezni dve do tri leta v bogoslovju, in